Ս. Վ. Առաքելյան
Ա. Վ. Բարսեղյան

ՄԱՐԴՈՒ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԸՍՏ ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ

(ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ)

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ԵՐԵՎԱՆ
2023

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ՄԱՐԴՈՒ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԸՍՏ ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ

(ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ)

Հեղինակներ՝

Առաքելյան Ս.Վ. – *իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, Արդարադատության ակադեմիայի ռեկտոր, ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի պրոֆեսոր*

Բարսեղյան Ա.Վ. – *իրավ. գիտ. թեկնածու, ՀՀ գլխավոր դատախազության մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունների գործերով վարչության ավագ դատախազ*

Խմբագիրներ՝

Գաբուզյան Ա.Հ. – *իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի վարիչ*

Մարգարյան Ա.Ռ. – *իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի դեկանի տեղակալ*

ԵՐԵՎԱՆ 2023

ՀՏԴ 343.6
ԳՄԴ 67.408.11
Ա 706

Երաշխավորվել է հրապարակության Արդարադատության ակադեմիայի գիտական խորհրդի կողմից

Ա 706 **Մարդու դեմ ուղղված հանցագործություններն ըստ ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի (գիտագործնական մեկնաբանություններ): Ս.Վ.Առաքելյան, Ա.Վ.Բարսեղյան: – Եր.: Արդարադատության ակադեմիա, 2023. – 444 էջ:**

Հրատարակությունում գիտագործնական վերլուծության են ենթարկվել ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքով նախատեսված՝ մարդու կյանքի, առողջության դեմ ուղղված, կյանքն ու առողջությունը վտանգող, ազատության, պատվի, արժանապատվության, ֆիզիկական կամ հոգեկան անձեռնմխելիության, սեռական ազատության և սեռական անձեռնմխելիության, սահմանադրական իրավունքների և ազատությունների, ինչպես նաև ընտանիքի և երեխայի շահերի դեմ ուղղված հանցագործությունների որակման առանձնահատկությունները և մեկնաբանվել են հանցավոր այդ արարքները նախատեսող բոլոր հոդվածները:

Աշխատությունը կարող է օգտակար լինել իրավակիրառողների, Արդարադատության ակադեմիայի դասընթացավարների, ունկնդիրների, իրավաբանական բուհերի և ֆակուլտետների դասախոսների, ուսանողների, մագիստրանտների, ասպիրանտների և քրեական իրավունքի հիմնախնդիրներով հետաքրքրվող այլ անձանց համար:

ISBN 978-9939-9240-7-6

ՀՏԴ 343.6
ԳՄԴ 67.408.11

© Առաքելյան Ս.Վ., 2023
© Բարսեղյան Ա.Վ., 2023
© Արդարադատության ակադեմիա, 2023

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽԱԲԱՆ...11

ԳԼՈՒԽ 1. ՄԱՐԴՈՒ ԿՅԱՆՔԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.................................14

§1.1. Սպանությունը...14

§1.2. Հոգեկան խիստ հուզմունքի վիճակում կատարված սպանությունը... 59

§1.3. Ծննդկանի կամ ծննդաբերի կողմից երեխայի սպանությունը... 63

§1.4. Ծննդկանի կամ ծննդաբերի կողմից երեխայի սպանությանը հանցակցելը... 67

§1.5. Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցմամբ սպանությունը... 69

§1.6. Հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ սպանությունը...74

§1.7. Տուժողի խնդրանքով սպանությունը 77

§1.8. Ինքնասպանության հասցնելը....................................... 79

§1.9. Ինքնասպանության հակելը 88

§1.10. Ինքնասպանությանը նպաստելը.................................. 92

§1.11. Անզգուշությամբ կյանքից զրկելը 95

ԳԼՈՒԽ 2. ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.............................. 101

§2.1. Առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը........................ 101

§2.2. Առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը.... 122

§2.3. Առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելը հոգեկան խիստ հուզմունքի վիճակում 125

§2.4. Առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելը հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ 127

§2.5. Առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելն անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցմամբ 129

§2.6. Առողջությանը թեթև վնաս պատճառելը.........................131

§2.7. Անզգուշությամբ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելը 134

§2.8. Անզգուշությամբ առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը 136

ԳԼՈՒԽ 3. ԿՅԱՆՔԸ ԵՎ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎՏԱՆԳՈՂ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ..............................138

§3.1. Հղիության ապօրինի արհեստական ընդհատում (աբորտ) կատարելը...138

§3.2. Հղիության արհեստական ընդհատում (աբորտ) կատարելը կամ ամլացումը 143

§3.3. Հղիության արհեստական ընդհատմանը (աբորտ կատարելուն) կամ ամլացմանը հարկադրելը..........................146

§3.4. Մարդու իմունային անբավարարության վիրուսով վարակելը.. 149

§3.5. Մարդու իմունային անբավարարության վիրուսով անզգուշությամբ վարակելը 152

§3.6. Սեռավարակով վարակելը 153

§3.7. Սեռավարակով անզգուշությամբ վարակելը................... 157

§3.8. Շրջապատի համար վտանգ ներկայացնող հիվանդությամբ վարակելը......158

§3.9. Վտանգի մեջ թողնելը......161

§3.10. Մարդու սաղմի, պտղի, մարդու կամ դիակի բջիջների, հյուսվածքների, օրգանների կամ կենսաբանական նյութերի կամ հեղուկների ապօրինի շրջանառությունը......166

§3.11. Փոխպատվաստման կանոնները խախտելը......171

§3.12. Անձին առանց իր համաձայնության բժշկական, գիտական կամ այլ փորձի ենթարկելը......175

§3.13. Մարդու վերարտադրողական կլոնավորումը կամ եվգենիկական փորձերը......179

§3.14. Բուժաշխատողի կողմից մասնագիտական պարտականությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը......181

ԳԼՈՒԽ 4. ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ, ՊԱՏՎԻ, ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՎՈՒԹՅԱՆ, ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿԱՄ ՀՈԳԵԿԱՆ ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ......185

§4.1. Մարդու թրաֆիքինգը կամ շահագործումը......185

§4.2. Երեխայի կամ անօգնական վիճակում գտնվողի թրաֆիքինգը կամ շահագործումը......199

§4.3. Շահագործման վիճակում գտնվող մարդու ծառայությունից օգտվելը......201

§4.4. Մարդուն առևանգելը...... 203

§4.5. Ազատությունից ապօրինի զրկելը...... 212

§4.6. Հոգեբուժական կազմակերպությունում ապօրինի տեղավորելը կամ պահելը......216

§4.7. Հոգեկան ներգործությունը...... 221

§4.8. Ֆիզիկական ներգործությունը 229

§4.9. Ֆիզիկական ուժեղ ցավ կամ հոգեկան ուժեղ տառապանք պատճառելը 233

§4.10. Ամուսնությանը, ամուսնալուծությանը կամ երեխա ունենալուն հարկադրելը..237

ԳԼՈՒԽ 5. ՍԵՌԱԿԱՆ ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍԵՌԱԿԱՆ ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.............................. 241

§5.1. Սեքսուալ բնույթի բռնի գործողությունները.................... 241

§5.2. Սեքսուալ բնույթի գործողություններին հարկադրելը......257

§5.3. Սեքսուալ բնույթի գործողություններ կատարելը 16 տարին չլրացած անձի նկատմամբ... 261

§5.4. Անառակաբարո արարք կատարելը 266

§5.5. 16 տարին չլրացած անձին սեռական հարաբերություն կամ սեքսուալ բնույթի այլ գործողություններ կամ մանկական պոռնոգրաֆիա ստեղծել կամ արտադրել առաջարկելը (գրումինգ)... 269

ԳԼՈՒԽ 6. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ..............................272

§6.1. Խտրականությունը..272

§6.2. Անձնական կամ ընտանեկան կյանքի գաղտնիությունը խախտելը...275

§6.3. Բժշկական գաղտնիքը հրապարակելը..........................282

§6.4. Նամակագրության, հեռախոսային խոսակցությունների և հաղորդակցության այլ ձևերի գաղտնիությունը խախտելը..... 289

§6.5. Բնակարանի անձեռնմխելիությունը խախտելը..............292

§6.6. Անձին տեղեկություններ տրամադրելուց հրաժարվելը .. 296

§6.7. Խղճի կամ դավանանքի ազատության իրավունքի իրականացումը խոչընդոտելը 300

§6.8. Ընտրական կամ հանրաքվեին մասնակցելու իրավունքի իրականացումը, ընտրական հանձնաժողովների աշխատանքներին կամ ընտրությանը կամ հանրաքվեին մասնակցող անձանց իրավունքների կամ պարտականությունների իրականացումը խոչընդոտելը......... 303

§6.9. Քարոզչություն կատարելուն կամ քարոզչություն կատարելուց հրաժարվելուն հարկադրելը կամ քարոզչություն կատարելուն այլ կերպ խոչընդոտելը 312

§6.10. Ընտրությունների կամ քվեարկության արդյունքները կեղծելը 315

§6.11. Ընտրողների ցուցակները կազմելու, դրանք քաղաքացիներին կամ կուսակցություններին տրամադրելու կամ հրապարակելու կարգը խախտելը 318

§6.12. Մեկից ավելի անգամ կամ այլ անձի փոխարեն քվեարկելը.. 321

§6.13. Քվեարկության գաղտնիությունը խախտելը 323

§6.14. Կեղծ ընտրական քվեաթերթիկներ կամ քվեարկության ծրարներ, դրոշմանիշներ, կտրոններ պատրաստելը կամ ակնհայտ կեղծ ընտրական քվեաթերթիկներ կամ քվեարկության ծրարներ, դրոշմանիշներ, կտրոններ հանձնելը կամ դրանք իրացնելը...327

§6.15. Ընտրական գործընթացի պատշաճ կազմակերպման համար անհրաժեշտ առարկաները հափշտակելը 330

§6.16. Ընտրակաշառք ստանալը... 333

§6.17. Ընտրակաշառք տալը.. 335

§6.18. Ընտրակաշառքի միջնորդությունը............................. 336

§6.19. Հանրաքվեի կամ ընտրության ժամանակ բարեգործության արգելքը խախտելը 339

§6.20. Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ օրենքով սահմանված՝ նախընտրական քարոզչության ծախսերը նախընտրական հիմնադրամից չկատարելը կամ հանրաքվեի քարոզչության ծախսերը հանրաքվեի քարոզչության ֆինանսավորման հիմնադրամից չկատարելը կամ հայտարարագրման ենթակա տվյալները չհայտարարագրելը կամ հայտարարագիր չներկայացնելը 342

§6.21. Ընտրական կամ հանրաքվեի փաստաթղթերին ծանոթանալուն խոչընդոտելը 345

§6.22. Ընտրական կամ հանրաքվեի հանձնաժողովի նախագահի լիազորությունները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը .. 347

§6.23. Զենքով տեղամասային կենտրոն մուտք գործելը 348

§6.24. Գործադուլի մասնակցելուն կամ գործադուլի մասնակցելուց հրաժարվելուն հարկադրելը 351

§6.25. Հղի կնոջը կամ մինչև երեք տարեկան երեխա ունեցող անձին աշխատանքի ընդունելուց հրաժարվելը կամ աշխատանքից անհիմն ազատելը 354

§6.26. Հեղինակային և հարակից իրավունքները խախտելը .. 356

§6.27. Արտոնագրային իրավունքը խախտելը 361

§6.28. Միավորում (հասարակական կամ արհեստակցական միություն) կամ կուսակցություն ստեղծելու իրավունքի իրականացումը կամ դրանց գործունեությունը խոչընդոտելը . 366

§6.29. Կուսակցությանը անդամագրվելուն կամ անդամությունը դադարեցնելուն հարկադրելը կամ խոչընդոտելը 370

§6.30. Կուսակցության օգտին խոշոր չափերով ապօրինի նվիրատվություն ներգրավելը 373

§6.31. Կուսակցությանը նվիրատվություն կատարելու՝ օրենքով սահմանված չափը չգերազանցելու արգելքը կամ օրենքով չթույլատրված աղբյուրներից նվիրատվությունների արգելքը խոշոր չափերով շրջանցելը 375

§6.32. Կուսակցության օգտին նվիրատվություն կատարելուն հարկադրելը...377

§6.33. Իրավաբանական անձի անունից կուսակցությանը նվիրատվություն կատարելը..379

§6.34. Նվիրատուի կողմից կուսակցությանը նվիրատվություն կատարելու՝ օրենքով սահմանված առավելագույն չափը գերազանցելը 380

§6.35. Հավաք անցկացնելուն կամ դրան մասնակցելուն խոչընդոտելը կամ հարկադրելը, ինչպես նաև հավաքին մասնակցելու կամ հավաքին մասնակցելուց հրաժարվելու նպատակով նյութապես շահագրգռելը...................................381

§6.36. Լրագրողի մասնագիտական օրինական գործունեությունը խոչընդոտելը 385

ԳԼՈՒԽ 7. ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԵՎ ԵՐԵԽԱՅԻ ՇԱՀԵՐԻ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ...............................391

§7.1. Անչափահասին հանցանքի կատարմանը հակելը կամ դրան մասնակից դարձնելը 391

§7.2. Երեխային պոռնկության կամ պոռնկագրական բնույթի նյութեր կամ առարկաներ պատրաստելու կամ տարածելու հետ կապված գործողություններ կատարելուն հակելը կամ ներգրավելը.. 396

§7.3. Երեխային հակահասարակական գործողություններ կատարելուն ներգրավելը... 398

§7.4. Ծնողներից կամ այն անձանցից, որոնց վրա դրված է երեխայի դաստիարակության և խնամքի պարտականությունը, երեխային ապօրինի բաժանելը կամ երեխային փոխելը.........401

§7.5. Խնամքը ստանձնելու նպատակով երեխայի առքը կամ ստանձնողի խնամքին հանձնելու նպատակով երեխայի վաճառքը 408

§7.6. Ծնողի կամ այլ մերձավոր ազգականի և երեխայի միջև տեսակցության իրականացումը խոչընդոտելը 411

§7.7. Որդեգրման գաղտնիքը հրապարակելը......................... 414

§7.8. Որդեգրման համաձայնություն տալուն հակելը կամ հարկադրելը... 417

§7.9. Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման մարմիններին սուտ տեղեկություններ հաղորդելը................... 419

§7.10. Երեխայի դաստիարակության կամ խնամքի պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը...423

§7.11. Երեխայի կյանքի անվտանգության ապահովման կամ առողջության պահպանման պարտականությունը չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը 426

§7.12. Խնամատար ծնողի, խնամակալի կամ հոգաբարձուի իրավունքները չարաշահելը 428

§7.13. Ծնողական իրավունքներից հրաժարվելուն հակելը կամ հարկադրելը...432

§7.14. Ալիմենտ (ապրուստավճար) վճարելուց խուսափելը 434

ՆԱԽԱԲԱՆ

2022 թվականի հուլիսի 1-ից ուժի մեջ է մտել և գործում է ՀՀ քրեական նոր օրենսգիրքը[1]: Դրա ընդունումը պայմանավորված էր մի շարք հանգամանքներով:

Մասնավորապես, թեև ՀՀ 2003 թվականի քրեական օրենսգիրքը կարևոր դերակատարություն ունեցավ հանրապետությունում հանցավորության դեմ պայքարի գործում, սակայն դրա նորմերի գիտական վերլուծությունը և կիրառման պրակտիկան բացահայտեցին բազմաթիվ թերություններ: Պատահական չէ, որ դրանում մեծ թվով փոփոխություններ և լրացումներ կատարվեցին: Ընդ որում, շատ հաճախ այդ փոփոխություններն ու լրացումները ոչ թե շտկեցին վիճակը, այլ ընդհակառակը՝ ավելացրին օրենսգրքում առկա հակասություններն ու թերությունները: Դրանք դրսևորվեցին բազմաթիվ ինստիտուտներում և բազմազան ձևերով. հանցակազմի սխալ նկարագրություն, լեզվական անճշտություններ, սխալ կետադրման պատճառով օրենքի իմաստի աղավաղում, հարցի ոչ ամբողջական, սխալ լուծում և այլն:

Խնդիրը, թերևս, այն էր, որ այդ փոփոխությունների և լրացումների մի մասը կատարվեց պահի ազդեցության տակ, կոնկրետ դեպքի կապակցությամբ, առանց հաշվի առնելու օրենսգրքի ընդհանուր տրամաբանությունը, մյուսները զուրկ էին կրիմինալոգիական հիմնավորվածությունից կամ հակասում էին քրեական իրավունքի տեսության արդի միտումներին: Դրանով պայմանավորված՝ այդ փոփոխությունները և լրացումներն արդյունավետ չեղան, շատ հարցեր իրենց օրենսդրական լուծումը չստացան:

Բացի այդ, նախորդ քրեական օրենսգրքում առկա էին մի շարք խնդիրներ, որոնք վերաբերում էին դրա և ՀՀ կողմից վավերացված միջազգային պայմանագրերի ու ՀՀ Սահմանադրության միջև հակասություններին:

Գլխավորապես հենց վերոգրյալով էր պայմանավորված նոր հայեցակարգի վրա հիմնված, կրիմինալոգիական իրողություններն ար-

[1] ՀՀ քրեական նոր օրենսգիրքն ընդունվել է 2021թ. մայիսի 5-ին, ստորագրվել է ՀՀ նախագահի կողմից 2021թ. մայիսի 27-ին և նույն օրը պաշտոնապես հրապարակվել:

տացոլող, ժամանակակից մարտահրավերների դեմ պայքարի արդյունավետությունն ապահովող, քրեական իրավունքի տեսության ու օրենսդրության ժամանակակից միտումներին համահունչ քրեական նոր օրենսգիրք ընդունելու անհրաժեշտությունը: Այդ կապակցությամբ գործուն քայլեր կատարվեցին քրեաիրավական նորմերի ձևակերպման հստակությունը, անհակասականությունը, իրավական որոշակիությունն ապահովելու, հանցավոր արարքները ոչ հանցավորներից սահմանազատելու հստակ հատկանիշներ ամրագրելու և դրանով օրենքի տարածական մեկնաբանությունը բացառելու, հանցավորության զարգացման ժամանակակից միտումներին և սպառնալիքներին քրեական օրենսդրության համապատասխանությունն ապահովելու, հանցավորությամբ պայմանավորված սոցիալական լարվածությունը հնարավորինս նվազեցնելու, քրեաիրավական ներգործության միջոցների համակարգը կատարելագործելու, ՀՀ քրեական օրենսդրությունը միջազգային իրավունքի սկզբունքներին, եվրոպական չափանիշներին, մասնավորապես՝ Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիային և Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունքին, ինչպես նաև ՀՀ Սահմանադրությանը համապատասխանեցնելու ուղղությամբ:

Քրեական նոր օրենսդրության իրավակարգավորումների գործնական կիրառման արդյունավետությանը նպաստելու նպատակով պայմանավորված՝ սույն հրատարակությունում գիտագործնական վերլուծության են ենթարկվել ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքով նախատեսված՝ մարդու կյանքի, առողջության դեմ ուղղված, կյանքն ու առողջությունը վտանգող, ազատության, պատվի, արժանապատվության, ֆիզիկական կամ հոգեկան անձեռնմխելիության, սեռական ազատության և սեռական անձեռնմխելիության, սահմանադրական իրավունքների և ազատությունների, ինչպես նաև ընտանիքի և երեխայի շահերի դեմ ուղղված հանցագործությունների որակման առանձնահատկությունները և մեկնաբանվել են հանցավոր այդ արարքները նախատեսող բոլոր հոդվածները:

Մեկնաբանություններն իրականացվել են հետևյալ տրամաբանությամբ. նախ, ներկայացվել է մարդու դեմ ուղղված համապատասխան հանցագործությունը նախատեսող հոդվածի բովանդա-

կությունը: Այնուհետև, որոշակի հերթականությամբ (օբյեկտ, օբյեկտիվ կողմ, սուբյեկտիվ կողմ, սուբյեկտ, ծանրացնող և առավել ծանրացնող հանգամանքներ) անդրադարձ է կատարվել համապատասխան հանցակազմերի հատկանիշների գիտագործնական վերլուծությանը և մեկնաբանությանը՝ հատուկ ուշադրություն դարձնելով որոշակի իրավիճակներում արարքների որակման առանձնահատկություններին: Ընդ որում, առաջարկվող որակման այս կամ այն տարբերակը նպատակ է հետապնդում կողմնորոշելու ընթերցողին որոշակի իրավիճակներում արարքներին իրավաբանական գնահատական տալու հարցում: Հեղինակների դիրքորոշումներն այդ կապակցությամբ չեն կարող հիմք ընդունվել որպես միանշանակ ճշգրիտ լուծումներ: Դրանք կարող են նաև վիճարկվել և սեփական հիմնավորումներով պարզաբանվել ու գնահատվել:

Այսպիսով, ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի ընդունումը սկիզբ դրեց քրեական օրենսդրության պահանջված բարեփոխմանը: Այնուամենայնիվ, այդ ուղղությամբ դեռ առկա են լուծում պահանջող մի շարք խնդիրներ: Մեկնաբանությունների հեղինակները լիահույս են, որ ընթերցողների ուշադրությանը ներկայացվող սույն աշխատությունն օգտակար կլինի նաև վերոհիշյալ խնդիրներն առավել խորությամբ ընկալելու, իմաստավորելու և դրանց լուծման կոնկրետ ուղղություններ նախանշելու և իրականացնելու համար:

ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ Սերգեյ Վահանի
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր,
պրոֆեսոր, Արդարադատության ակադեմիայի
ռեկտոր, ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի
պրոֆեսոր

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ Արիստակես Վլադիմիրի
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու,
ՀՀ գլխավոր դատախազության մարդու դեմ
ուղղված հանցագործությունների գործերով
վարչության ավագ դատախազ

SERGEY V. ARAKELYAN
Doctor of Legal Sciencies, Professor, Rector of the Academy of Justice,
Professor of the YSU Department of Criminal Law

ARISTAKES V. BARSEGHYAN
Candidate of Legal Sciencies, Senior Prosecutor of the RA Prosecutor
General's Office Department of Combating Crimes Against Person

CRIMES AGAINST THE PERSON UNDER THE NEW CRIMINAL CODE OF THE REPUBLIC OF ARMENIA
(SCIENTIFIC-PRACTICAL COMMENTARIES)

АРАКЕЛЯН СЕРГЕЙ ВАГАНОВИЧ
доктор юридических наук, профессор, ректор Академии юстиции,
профессор кафедры уголовного права ЕГУ

БАРСЕГЯН АРИСТАКЕС ВЛАДИМИРОВИЧ
кандидат юридических наук, старший прокурор Управления по делам о
преступлениях против человека Генеральной прокуратуры РА

ПРЕСТУПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЧЕЛОВЕКА ПО НОВОМУ УГОЛОВНОМУ КОДЕКСУ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ
(НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ КОММЕНТАРИЙ)

ACADEMY OF JUSTICE / АКАДЕМИЯ ЮСТИЦИИ
YEREVAN / ЕРЕВАН
2023

443

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ՍԵՐԳԵՅ ՎԱՀԱՆԻ
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր,
Արդարադատության ակադեմիայի ռեկտոր, ԵՊՀ
քրեական իրավունքի ամբիոնի պրոֆեսոր

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ ՎԼԱԴԻՄԻՐԻ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, ՀՀ գլխավոր
դատախազության մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունների
գործերով վարչության ավագ դատախազ

ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՐԱԿՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Վերստուգող սրբագրիչ՝ **Ա. Մկրտիչյան**

Համակարգչային ձևավորում՝ **Վ. Աթոյան**

ISBN 978-9939-9240-7-6

Հանձնվել է տպագրության 25.04.2023 թ.:
Տպագրությունը՝ օֆսեթ, ծավալը՝ 25 մամուլ, չափսը՝ 60x84 1/16:
Տառատեսակը՝ GHEA Grapalat:
Տպաքանակը՝ 250 օրինակ:

Տպագրված է «Հովսեփյան» ՍՊԸ տպագրատանը:
Հասցե՝ ք.Երևան, Վ.Վաղարշյան 24/3:
Հեռախոս՝ +374(43)107090:
Էլ.փոստ՝ hovsepyanprint@gmail.com